

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 3/2012 vp

Valtioneuvoston selvitys (UTP) kestävän kehityksen konferenssista Rio de Janeirossa 20.—22.6.2012; luonnonvarojen kestävä ja tehokas käyttö (eduskunnan 11.4.2012 pidettävään täysistuntokeskusteluun)

Ulkoasiainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Ulkoasiainvaliokunta on 22 päivänä helmikuuta 2012 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen (UTP) kestävän kehityksen konferenssista Rio de Janeirossa 20.—22.6.2012; luonnonvarojen kestävä ja tehokas käyttö (eduskunnan 11.4.2012 pidettävään täysistuntokeskusteluun) (UTP 2/2012 vp) sosiaali- ja terveysvaliokunnalle lausunnon antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ulkoasiainneuvos Tarja Reponen, ulkoasiainministeriö
- neuvotteleva virkamies Anne Eriksson, sosiaali- ja terveysministeriö
- tutkimusprofessori Marjatta Bardy, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

YK:n kestävän kehityksen kesäkuussa järjestetty konferenssi (RIO +20) on jatkoa kestävän kehityksen huippukokoukselle (Johannesburg 2002) sekä sitä edeltäneille ympäristö- ja kehityskonferensseille. Konferenssiin kohdistuu suuria odotuksia etsittäessä keinoja maailmanlaajuisen haasteiden ratkaisemiseksi. Konferenssin pääteemoja ovat vihreä talous suhteessa kestäväan kehitykseen ja köyhyyden poistamiseen.

Valtioneuvoston selvityksen mukaan Suomi on valmistelujen alkuvaiheesta lähtien pitänyt tärkeänä toimia siten, että konferenssissa onnistutaan poliittisesti sopimaan kestävän kehityk-

sen kokonaisvaltaisesta toimeenpanosta yhdistäen taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristön kehityksen asettamat vaatimukset. Valiokunta pitää näiden ulottuvuuksien integrointia välttämättömänä.

Ihmisten hyvinvointi ja terveys tulevat ratkaisevasti riippumaan siitä, miten kansallisesti ja maailmanlaajuisesti onnistutaan hillitsemään ilmastomuutosta, luonnonvarojen ylikulutusta ja eriarvoisuuden kasvua. Valiokunta yhtyy valtioneuvoston käsitykseen siitä, että Rion konferenssin lopputuloksen tulisi olla mahdollisimman tiivis, konkreettinen ja ratkaisuihin pyrkivä poliittinen julistus kestävän kehityksen toimeenpanon kehittämistä.

Valiokunta korostaa köyhyyden vähentämisen ja hyvinvoinnin lisäämisen merkitystä kestävä kehityksen turvaamisen kannalta. Luonnonvaroja tuhoavan aineellisen kulutuksen ratkaiseva vähentäminen on käytännössä mahdollista vain vähentämällä samanaikaisesti köyhyyttä ja eriarvoisuutta.

Sosiaalisessa kehityksessä tärkeitä kysymyksiä liittyy muun muassa perusturvan rakentamiseen, sukupuolten tasa-arvoon, koulutusmahdollisuuksiin ja perusterveydenhuoltoon. Kehitysmaiden terveydenhuollossa äitiyshuollon ja lisääntymisterveyden edistäminen sekä vesi- ja sanitaatio-ongelmien vähentäminen ovat keskeisen tärkeitä.

Kehitysmaiden kansalaisten oikeus ihmisarvoiseen työhön on tärkeä osa köyhyyden vähentämistä ja sosiaalisesti kestävä hyvinvoinnin vahvistamista maailmanlaajuisesti. Ihmisarvoisen työn vaatimuksen ja muiden sosiaalisten kustannusten sisällyttäminen tuotteiden ja palveluiden hintoihin edistää kilpailukykyä ja hyvinvointia myös kehittyneissä maissa.

Kuten selvityksessä todetaan, edellyttää kestävä kehitys talouspolitiikassa sosiaalisesti ja ympäristön kannalta kestävien ratkaisujen suostamista. Kestävyyssajattelun laaja omaksuminen edellyttää paitsi myötätunnon kehittymistä myös tiedon ja ymmärryksen lisäämistä sen suhteen, miten erilaiset kulutusvalinnat vaikuttavat niukenevien voimavarojen jakamiseen ja riittävyyteen. Luonnonvarojen hyödyntäminen ja hyvinvoinnin jakaminen kestäväällä tavalla vaativat sekä rakenteiden muuttamista että köyhyyden vähentämisen ja ekologisen luonnonvarojen käytön näkemistä myös taloudellisena mahdollisuutena.

Lausunto

Lausuntonaan sosiaali- ja terveystoimikunta esittää,

että ulkoasiainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 21 päivänä maaliskuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Juha Rehula /kesk
jäs. Outi Alanko-Kahiluoto /vihr
Sanni Grahn-Laasonen /kok
Arja Juvonen /ps
Laila Koskela /ps
Merja Kuusisto /sd
Sanna Lauslahti /kok

Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Lasse Männistö /kok
Annika Saarikko /kesk
Hanna Tainio /sd
Lenita Toivakka /kok
Anu Vehviläinen /kesk
Erkki Virtanen /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.